

Verkiezingsnieuws

September 2013

[Achtergrond](#) - 25 september 2013

CDU-minister Schäuble sluit belastingverhoging niet uit

(25-sep-2013) Minister van Financiën Wolfgang Schäuble (CDU) sluit belastingverhogingen niet uit. Dat zegt hij in een interview met Die Zeit. Daarmee komt hij de mogelijke coalitiepartners SPD en Groenen tegemoet, die zich in de verkiezingscampagne voor lastenverzwaring hebben uitgesproken. [Lees meer bij Zeit Online >>](#)

Die Linke wil met nieuwe linkse meerderheid minimumloon invoeren

(25-sep-2013) Die Linke wil de nieuwe linkse meerderheid in de Bondsdag gebruiken om snel een [minimumloon](#) in te voeren. Op 22 oktober heeft het nieuw gekozen parlement zijn eerste zitting. SPD, Die Grünen en Die Linke hebben daarin een kleine meerderheid. Als er dan nog geen nieuw kabinet is gevormd, kunnen de partijen deze meerderheid gebruiken. De vraag is of de drie partijen het eens kunnen worden. SPD en Groenen werken niet graag met Die Linke samen. Daarnaast hebben ze verschillende ideeën over de hoogte van het minimumloon: Die Linke eist 10 euro per uur, SPD en Groenen 8,50 euro. [Lees meer bij Zeit Online >>](#)

Liberalen weggestemd, maar één FDP'er blijft in de Bondsdag

(25-sep-2013) De FDP keert niet terug in het Duitse parlement omdat ze de kiesdrempel niet heeft gehaald. Maar één FDP'er blijft in de Bondsdag. Hellmut Königshaus is Wehrbeauftragter, de Bondsdagafgevaardigde die belast is met de parlementaire controle op het leger. Hij is benoemd tot en met 2015. Hij mag als Wehrbeauftragter echter niet stemmen. [Lees meer bij Focus Online >>](#)

[Meer opvallende Bondsdagleden bij Die Welt >>](#)

CSU-leider Seehofer sluit regering met Groenen uit

(24-sep-2013) Als het aan de Beierse minister-president en CSU-leider Seehofer ligt, worden er geen coalitiebesprekingen gevoerd met Bündnis 90/Die Grünen. "Ik ga die gesprekken in elk geval niet voeren," zegt hij op Spiegel Online. "En dat is dat." Als reden noemde hij enerzijds de "betuttelende" houding van de Groenen en anderzijds het pedofilie-schandaal waar de partij in verwickeld is. De CSU, die een lijstverbinding heeft met Merckels CDU, heeft zeker na de verkiezingswinst in Beieren vorige week in een invloedrijke positie binnen de 'Union'. De kans op een

zwart-groene bondsregering, die toch al niet groot was, is na Seehofers uitspraken daarom nog kleiner geworden. [Lees meer bij Spiegel Online >>](#)

Duits bedrijfsleven baalt van vertrek FDP uit Bondsdag

(24-sep-2013) Er hoort altijd een liberale partij in het parlement, luidt de reactie van de DIHK, de koepelorganisatie van industrie en handel in Duitsland, op het vertrek van de liberale FDP uit de Bondsdag. Al was het maar om een tegenkracht te vormen tegen de partijen die altijd alles maar in wetten willen regelen, "zoals het vrouwenquotum". Ook de BDI, de werkgeversorganisatie voor de industrie, kijkt met spijt naar het verdwijnen van de FDP. "Het is liberaal gedachtegoed geweest dat ons de afgelopen regeerperiodes voorwaarts heeft gedreven," aldus de reactie van de BDI-voorzitter. [Lees meer bij FAZ.NET >>](#)

Oud-Groenen-leider Fischer rekt met eigen partijtop af

(24-sep-2013) Joschka Fischer heeft zich voor de verkiezingen niet met de campagne van Die Grünen bemoeid. Nu rekt de oud-leider en voormalig minister van Buitenlandse Zaken met zijn partijtop af. "De partijleiding heeft een strategie gevolgd die niet alleen geen nieuwe kiezers heeft opgeleverd, maar ook veel oude kiezers heeft weggejaagd. In plaats van over milieu, Europa, onderwijs en gezinsbeleid te spreken, ging het alleen over belastingen en heffingen", aldus Fischer op Spiegel Online. Hij noemt het een "fatale fout" dat de Groenen zich hebben beperkt tot een linkse koers. "Daardoor is de partij in concurrentie met de SPD en Die Linke genadeloos ten onder gegaan." [Lees meer bij Spiegel Online >>](#)

Koppen rollen bij FDP en Groenen

(23-sep-2013) FDP-voorzitter Philipp Rösler en het hele partijbestuur hebben vanmorgen hun aftreden bekendgemaakt na de nederlaag bij de verkiezingen zondag. Ook bij Bündnis90/Die Grünen ziet het er naar uit dat het hele bestuur aftreedt. Lees verder over de Groenen bij [Spiegel Online>>](#) en over de FDP bij [Zeit Online >>](#)

Europese kranten duiden fenomeen Merkel

(23-sep-2013) De Britse krant The Guardian vergelijkt Merkel met de Britse premier Thatcher, de Italiaanse krant La Stampa meent dat ze met haar vlijt en nuchterheid de belichaming is van de integere Duitser en de Neue Zürcher Zeitung vindt dat de Duitsers hebben gekozen voor een terugkeer naar de conservatieve, knusse Biedermeiertijd. [Lees de persspiegel bij Süddeutsche Zeitung >>](#)

FDP haalt toch kiesdrempel in Hessen

(22-sep-2013) De FDP heeft met 5,0 procent van de stemmen toch net de

kiesdrempel gehaald bij de deelstaatverkiezingen in Hessen. Eerder werd bericht dat ze het niet hadden gehaald. Andere partijen: CDU: 38,3 procent, SPD: 30,7 procent, Groenen: 11,1 procent. [Lees meer bij Spiegel Online >>](#)

Uitslag: Monsterzege CDU, FDP komt niet in Bondsdag

(22-sep-2013) De CDU heeft de verkiezingen ruimschoots gewonnen, met 41,5 procent. Merkels partij haalde gisteren bijna de absolute meerderheid. De FDP heeft de kiesdrempel niet gehaald en keert niet terug in de Bondsdag. Dat is in de Duitse naoorlogse geschiedenis niet eerder gebeurd. De voorlopige uitslag: CDU/CSU: 41,5 procent; SPD: 25,7; B90/Grüne: 8,4; FDP: 4,8; Die Linke: 8,6; Piraten: 2,2; AfD: 4,7; Overige: 4,0. De opkomst was 71,5 procent. De Bondsdag krijgt in totaal 630 zetels. Met deze uitslag is een [grote coalitie](#) van CDU en SPD de meest waarschijnlijke regering. Met het wegvallen van de FDP zijn nu nog maar vier partijen in de Bondsdag vertegenwoordigd. De linkse partijen SPD, Die Grünen en Die Linke hebben nu een hele kleine meerderheid. [Lees meer bij Spiegel Online >>](#)

Deelstaatverkiezingen Hessen: CDU-FDP kan niet door regeren

(21-sep-2013) Bij de deelstaatverkiezingen in Hessen heeft de CDU flink gewonnen, maar coalitiepartner FDP werd ook hier weggevaagd. SPD en Groenen lijken ook geen meerderheid te krijgen. Welke partijen de nieuwe regering gaan vormen is nog onduidelijk. [Lees meer bij Süddeutsche Zeitung >>](#)

Verkiezingscampagne Hessen blijft vrijwel onopgemerkt

(20-sep-2013) Verkiezingen in de deelstaat Hessen staan meestal garant voor veel rumoer, maar ditmaal naderen ze geruisloos. De tamme campagne wordt ondergesneeuwd door de Bondsdagverkiezingen, die ditmaal op dezelfde dag zijn als de deelstaatverkiezingen in Hessen. [Lees meer bij Zeit Online>>](#)

Peiling: Huidige regering heeft krappe meerderheid

(20-sep-2013) Volgens de Politbarometer van de ZDF krijgt de huidige coalitie van CDU/CSU en FDP een hele krappe meerderheid van de stemmen. Het is de eerste keer dat de ZDF nog in de week voor de verkiezingen een peiling publiceert. Dat werd ooit gedaan om kiezers niet te beïnvloeden. Lees meer bij Focus Online >>

Ook op Duitslandweb: [ZDF gaat toch peilen in de laatste verkiezingsweek](#)

Campagne FDP om in Bondsdag te blijven wordt grover

(18-sep-2013) De toon van de FDP in de campagne om in de Bondsdag te blijven wordt de laatste verkiezingsweek grover. "Alleen de FDP zorgt ervoor dat de CDU niet totaal sociaal-democratisch wordt", aldus FDP-minister Bahr. De liberalen

roepen vooral CDU-stemmers op met hun tweede stem voor de FDP te kiezen. In Duitsland hebben kiezers [twee stemmen](#) en kunnen daarmee op verschillende partijen stemmen. De CDU roept kiezers op beide stemmen op de CDU uit te brengen. Door een verandering in het kiesstelsel is de tweede-stem-campagne van de FDP nadeliger voor de CDU dan in voorgaande jaren. [Lees meer over de FDP-campagne bij Stern.de >>](#) en [over de verandering in het kiesstelsel bij Sueddeutsche.de >>](#)

NPD stuurt haatbrieven naar allochtone politici

(18-sep-2013) De extreem-rechtse partij NPD heeft haatbrieven gestuurd naar allochtone politici van Bündnis 90/Die Grünen in Berlijn. Die overwegen een aanklacht in te dienen. De brieven bevatten een zelfgemaakt vliegticket enkele reis naar het geboorteland van de politici. Ook allochtone politici van andere partijen hebben haatbrieven gekregen, aldus een NPD'er op Facebook. [Lees meer bij Tagesspiegel.de >>](#) De NPD-acties gaven tijdens de verkiezingscampagne vaker aanstoot. [Tagesschau.de biedt een overzicht >>](#) Op internet heeft een anonieme blogger een [scherpzinnig antwoord geschreven](#) op de haatbrief.

'Hevige strijd in regering over wapenexporten'

(18-sep-2013) Tussen de Duitse regeringspartijen CDU en FDP is vlak voor de verkiezingen een hevige strijd uitgebroken over de [Duitse wapenexporten](#), meldt Spiegel Online. Een rapport waarin de CDU "meer moed" vraagt bij Duitse wapenleveranties naar het buitenland is minister van Buitenlandse Zaken Westerwelle (FDP) in het verkeerde keelgat geschoten. De FDP wijkt onder geen beding af van de strenge Duitse regels voor wapenexporten, citeert Spiegel Online de minister uit een gesprek met vertrouwelingen op zijn ministerie. [Lees meer bij Spiegel Online >>](#)

Opiniepeiler Forsa wint zaak tegen anti-europartij AfD

(17-sep-2013) Opiniepeiler Forsa heeft een zaak gewonnen tegen de nieuwe Duitse anti-europartij [Alternative für Deutschland \(AfD\)](#). Volgens AfD-voorzitter Bernd Lucke ronden onderzoeksinstituten Forsa en Allensbach de percentages voor zijn partij in de peilingen opzettelijk naar beneden af. Forsa stapte vanwege die uitspraak naar de rechter. Die heeft nu bepaald dat Lucke niet meer mag zeggen dat zijn partij in de ruwe cijfers van Forsa boven de 5 procent uitkomt. De AfD, die de afgelopen week in andere [peilingen](#) de kiesdrempel van 5 procent leek te naderen, komt in de Forsa-peiling van vandaag niet boven de 3 procent uit. [Lees meer bij Spiegel Online >>](#)

CDU-vrouwen bijten zich vast in pedofilie-affaire Grünen

(17-sep-2013) Een groep CDU-vrouwen roept Grünen-lijsttrekker [Katrin Göring-](#)

[Eckardt](#) in een ingezonden brief in de Leipziger Volkszeitung vandaag op afstand te nemen van de pedofilie-affaire waarin haar mede-lijsttrekker [Jürgen Trittin](#) verstrikt is. Trittin heeft in 1981 als student een verkiezingsprogramma ondertekend waarin wordt gepleit pedofilie uit het strafrecht te halen. Hij heeft daarvan maandag onverbloemd afstand genomen, maar voor de [CDU](#) - die familiewaarden hoog in het vaandel heeft - komt de affaire te gelegen om niet electoraal in te zetten. [Lees meer bij Spiegel Online >>](#)

Regeringspartijen en oppositie allebei geen meerderheid meer

(17-sep-2013) In de nieuwste peiling van onderzoeksinstituut Forsa hebben zowel de regeringspartijen CDU en FDP als de oppositiepartijen SPD, Die Grünen en Die Linke 44 procent van de stemmen. Daarmee kunnen beide kampen niet regeren. Met deze [verhoudingen](#) zijn alleen regeringen mogelijk van CDU en SPD - zwart-rood, een coalitie die van 2002 tot en met 2005 regeerde - en CDU en Die Grünen - zwart-groen, die op landelijk niveau nooit heeft geregeerd. [Lees meer bij Handelsblatt.de >>](#)

Lijsttrekker Grünen steunde ooit omstreden standpunt pedofilie

(16-sep-2013) Lijsttrekker [Jürgen Trittin](#) van Bündnis 90/Die Grünen steunde in 1981 een omstreden standpunt van zijn partij over pedofilie. Dat blijkt uit onderzoek naar de standpunten van de partij over pedofilie waarvoor Die Grünen zelf opdracht hebben gegeven. Trittin keurde in 1981 een gemeentelijk verkiezingsprogramma goed waarin was opgenomen dat seksuele handelingen tussen kinderen en volwassenen niet langer strafbaar zouden zijn. Trittin gaf maandag toe dat het klopt, noemt het een fout en betuigt zijn spijt. [Lees meer bij taz.de >>](#)

Wanhoopsoffensief FDP na nederlaag in Beieren

(16-sep-2013) Na de desastreuze verkiezingsnederlaag in Beieren, waar de FDP zondag uit het deelstaatparlement werd gestemd, beginnen de liberalen in de laatste week voor de Bondsdagverkiezingen een slotoffensief om de kiesdrempel te halen. De partij roept kiezers op met hun [tweede stem](#) op de FDP te stemmen. In Duitsland hebben kiezers twee stemmen: één op een kandidaat in hun kiesdistrict en één op een partij. Ze kunnen dus op twee verschillende partijen stemmen. De liberalen hopen nu vooral op CDU-stemmers die de FDP in de Bondsdag willen houden en daarom hun tweede stem niet aan de CDU maar aan de FDP geven. De CDU, die op zich graag door wil regeren met de FDP, gaat niet mee in de campagne en roept de eigen kiezers op met beide stemmen CDU te kiezen. [Lees meer bij Spiegel Online >>](#)

Piratenpartei zit achter drone die rond Merkel cirkelde

(16-sep-2013) De Piratenpartei bekent verantwoordelijk te zijn voor de drone die bij de verkiezingsbijeenkomst van de CDU gisteren voor opschudding zorgde. Tijdens de bijeenkomst in Dresden cirkelde er een drone rond kanselier Merkel en minister van Defensie De Maizière. Een lid van de Piratenpartei protesteerde met deze actie tegen de omstreden aanschaf van drones door de regering. [Lees meer bij Spiegel.de >>](#)

Deelstaatverkiezingen: CSU weer alleenheerser in Beieren

(16-sep-2013) De CSU kan in Beieren weer zonder coalitiepartner regeren. Bij de deelstaatverkiezingen gisteren haalde CSU-lijsttrekker Horst Seehofer (voorlopig) 47,7 procent van de stemmen binnen. Zijn concurrent Christian Ude van de SPD kreeg 20,6 procent van de stemmen. Grote verliezer is de FDP. De liberale partij was coalitiepartner van de CSU, maar haalde nu met 3,3 procent de kiesdrempel in Beieren niet. [Lees meer bij Süddeutsche Zeitung>>](#)

Veel discussie in Duitse media over de middelvinger van Steinbrück

(13-sep-2013) In de Duitse media wordt volop gediscussieerd over de voorpagina van het magazine van de Süddeutsche Zeitung van vandaag. Daarop staat een foto van SPD-lijsttrekker Steinbrück die zijn middelvinger opsteekt. Zo iets kun je in verkiezingstijd niet maken, vinden veel commentatoren. Anderen vragen zich af waarom niet en noemen het gedurfd. [Lees meer bij FAZ >>](#)

Steinbrück wil kanselier worden, maar niet weer minister onder Merkel

(13-sep-2013) Steinbrück heeft laten weten dat hij kanselier wil worden, maar niet weer minister onder Merkel. Dat schrijft Der Spiegel. Ook heeft de SPD-lijsttrekker volgens de krant gezegd dat hij een rol in de onderhandelingen met de CDU wil spelen, mocht het zover komen. [Lees meer bij Spiegel Online>>](#)

Alternative für Deutschland lijkt kiesdrempel te halen

(13-sep-2013) Er wordt in Duitsland steeds meer rekening gehouden met het toetreden van Alternatieve Für Deutschland tot de Bondsdag na de verkiezingen. In de peilingen van ZDF en Tagesspiegel staat de euro-kritische partij op 4 procent, de kiesdrempel is 5 procent. [Lees meer bij Tagesspiegel >>](#) [Zie ook het profiel van de partij op Duitslandweb>>](#)

Steinbrücks optreden op tv 'ontspannen en soeverein'

(12-sep-2013) SPD-lijsttrekker Steinbrück heeft een goede indruk gemaakt in het tv-programma 'Wahlarena' van de publieke zender ARD. Daarin stellen kiezers vragen aan de kanselierskandidaten. Steinbrück was ontspannen en soeverein, is de teneur in de Duitse media, en hij had geen missers zoals kanselier Merkel. Zij

raakte in de problemen toen ze probeerde uit te leggen waarom ze tegen adoptie door homostellen is. Het is nog onduidelijk of Steinbrücks optreden effect heeft op de peilingen. De SPD staat nog steeds ver achter op de CDU. [Bekijk Steinbrück in de Wahlarena bij de ARD >>](#)

Groenen zakken weg in de peilingen

(11-sep-2013) De nieuwste peilingen van onderzoeksinstituut Forsa zijn slecht nieuws voor de Groenen. De partij zakt naar 9 procent, en is daarmee niet langer de derde partij van Duitsland. Die plek is overgenomen door Die Linke, die volgens Forsa op 10 procent staan. Volgens Groenen-voorzitter in Hessen Tarek Al-Wazir is dit te wijten aan communicatieproblemen. [Lees meer bij Spiegel Online >>](#)

FDP en CDU waarschuwen tegen links gevaar

(10-sep-2013) Twee weken voor de verkiezingen zijn de twee coalitiepartijen - FDP en CDU - begonnen met een campagne tegen Die Linke. FDP-lijsttrekker Brüderle noemt het verbond van oppositionele partijen SPD, de Groenen en die Linke 'een links kartel' en Die Linke 'een duidelijk en reëel gevaar.' "Bij Die Linke dromen velen ervan dat de DDR alleen slecht gemanaged werd", zei Brüderle. [Lees meer bij T-Online>>](#)

Merkel spreekt twijfel uit over adoptie door homoparen

(10-sep-2013) Bondskanselier Merkel (CDU) heeft haar twijfel uitgesproken over adoptie door homoseksuele stellen. Dat deed ze gisteravond in de ARD-uitzending 'Wahlarena'. Een homoseksuele man vroeg haar hoe ze tegenover gelijkstelling met heterostellen stond, waarop ze antwoordde zelf niet zo'n wetsvoorstel in te dienen, maar ook niet uit te sluiten dat zo'n wet er alsnog komt. [Lees meer op Spiegel Online >>](#)

Merkel-app laat posters praten

(6-sep-2013) Nieuwigheidje in de verkiezingsstrijd: de Merkel-app. Wie 'm op z'n telefoon zet kan de nieuwe grote Merkel-posters die her en der zijn opgehangen laten praten. Film de poster en Merkel begint plotseling verkiezingstaal uit te slaan. Mooi voorbeeld van *Augmented reality*. [Lees meer bij Stern >>](#)

Ministerie van EZ twijfelt aan verkiezingsbeloftes CDU en FDP

(5-sep-2013) Het ministerie van Economische Zaken twijfelt aan de begrotingsdoelen die regeringspartijen CDU en FDP in hun verkiezingsprogramma hebben staan. Dat blijkt uit een intern rapport waar de Rheinische Post uit citeert. Als de regeringspartijen hun plannen na de verkiezingen uitvoeren, zal het financieringstekort van de overheid in 2014 meer dan verdubbelen, aldus EZ.

[Lees meer bij RP Online >>](#)

Merkel komt terug op kritiek dat EU-beleid SPD onbetrouwbaar is

(4-sep-2013) Als het om de eurocrisis gaat, is de SPD "totaal onbetrouwbaar". Dat zegt Merkel in een nog niet uitgezonden interview met de publieke zender ARD. SPD-lijsttrekker Steinbrück is woedend over de uitspraak. In de Bondsdag zei hij gisteren dat ze met haar uitspraak "bruggen vernietigt". Merkel zegt nu dat haar uitspraak verkeerd is begrepen. [Steinbrück verweet Merkel](#) overigens deze zomer een gebrek aan passie voor Europese politiek omdat ze in de DDR is opgegroeid. [Lees meer bij Spiegel Online >>](#)

Harde kritiek van experts op CDU-plan voor belastingvoordeel gezinnen

(4-sep-2013) Het Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung (DIW) heeft geen goed woord over voor de *Familiensplitting*, een CDU-plan dat belastingvoordeel biedt aan gezinnen met kinderen. De *Familiensplitting* kost miljarden, komt ten goede aan mensen met een hoog inkomen en weerhoudt vrouwen ervan na de geboorte van hun kind weer te gaan werken, aldus de economen. Volgens het plan moet de *Ehegattnesplitting*, een belastingvoordeel voor gehuwden, een *Familiensplitting* worden om gezinnen te ontlasten. [Lees meer bij Sueddeutsche.de >>](#)

Laatste plenaire Bondsdagdebat in teken verkiezingen

(3-sep-2013) "Het waren vier goede jaren". Bondskanselier Angela Merkel (CDU) benutte haar spreektijd in het plenaire Bondsdagdebat over de algemene situatie in het land vanmorgen vooral om campagne te voeren. Ze benadrukte de goede economische situatie van Duitsland en de rol die haar regering daarin de afgelopen jaren speelde. Ook haar uitdager Peer Steinbrück (SPD) gebruikte het debat als podium voor de verkiezingsstrijd. Hij verweet de kanselier juist gebrek aan daadkracht. [Lees meer bij Spiegel Online >>](#)

TV-debat kleinere partijen: Ongecontroleerde kemphanen

(3-sep-2013) Lijsttrekkers Jürgen Trittin (Die Grünen), Rainer Brüderle (FDP) en Gregor Gysi (Die Linke) hebben maandag in het tv-debat voor de kleinere partijen heftig met elkaar gedebatteerd. De twee presentatoren hadden het gesprek soms niet meer onder controle. Sommige Duitse kranten noemen het een verademing na het zeer gecontroleerde en brave [debat tussen Merkel \(CDU\) en Steinbrück \(SPD\)](#) zondag en zijn blij dat er eindelijk emoties werden getoond. Een andere commentator voelde zich "suf geluld". [Lees een overzicht van de perscommentaren bij Zeit Online >>](#)

De Groenen willen nieuw ministerie Energievernieuwing

(2-sept-2013) Als [De Groenen](#) na de verkiezingen kunnen regeren, willen ze een nieuw ministerie voor Energievernieuwing (*Energiewende*) in het leven roepen. Dat staat in het programma voor de eerste 100 dagen dat Bündnis 90/Die Grünen heeft opgesteld voor als de partij de verkiezingen wint. Vandaag presenteert de partij deze plannen. De Groenen streven naar een coalitie met de SPD. [Lees meer bij Sueddeutsche.de >>](#)

Duitse kranten factchecken uitspraken tv-debat

(2-sept-2013) Met de verkiezingen in aantocht springen Duitse media massaal in op de trend die uit Amerika is komen overwaaien: de factcheck. Verschillende kranten hebben de uitspraken van CDU-kanselier Merkel en SPD-lijsttrekker Steinbrück in het tv-debat van gisteren op feitelijkheid gecontroleerd. Zo schrijft [Der Spiegel](#) dat Merkels opmerking "de coalitie heeft de begroting op orde" onjuist is, omdat deze voor 25,1 miljard euro in de min staat.

Merkel wint tv-debat, Steinbrück ook

(2-sept-2013) Kanselier Merkel is de nipte winnaar van het tv-debat zondagavond. Althans, volgens de peiling van de ZDF. Daar zei 40 procent van de kijkers dat Merkel het 't beste deed, 33 procent noemde Steinbrück. In een peiling van Infratest dimap voor de ARD vond 49 procent van de kijkers Steinbrück echter het overtuigendst, tegenover 44 procent voor Merkel. Op de vraag wie kiezers het liefst als kanselier zien, antwoordde na het tv-debat 45 procent Steinbrück. Voor het debat was dat 25 procent. Merkel zakte in die peiling van 55 procent naar 48 procent. Bekijk het tv-debat >>

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/3157/verkiezingsnieuws>